

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ИНОВАЦИОНОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 1.

У Закону о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05), наслов изнад члана 2. брише се.

Члан 2. мења се и гласи:

„Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) национални иновациони систем јесте скуп организација, институција и њихових веза у функцији генерисања, дифузије и примене научних и технолошких знања у Републици Србији;

2) иновациона делатност јесу активности које се предузимају ради стварања нових производа, технологија, процеса и услуга или значајне измене постојећих, а у складу са потребама тржишта;

3) инвенција јесте концепт, идеја и метод за добијање новог производа или процеса, укључујући откриће нове технологије (производа или процеса) за искоришћавање природних ресурса;

4) иновација јесте успешна тржишна примена инвенције, односно примена новог или значајно побољшаног производа, процеса или услуге (укључује значајна побољшања техничких карактеристика, компоненти и материјала, уграђеног софтвера, корисничке орјентисаности или других функционалних карактеристика) или маркетиншке методе или нове организационе методе у пословању, организацији рада или односима правног лица са окружењем, па може бити:

- иновација производа, као примена новог или значајно побољшаног производа, које је ново за односно правно лице (не мора бити нова за тржиште), а није промена естетске природе или искључиво продаја иновираних производа које је произвело и развило друго правно лице;

- иновација процеса, као примена новог или значајно побољшаног начина производње или испоруке (укључујући значајне промене у техници, опреми или софтверу, али не искључиво организационе и менаџерске промене) која је нова или унапређена за посматрано правно лице, без обзира ко је развио;

- иновација организације, као примена нових или знатних промена у структури или методама менаџмента, с намером да се у односном правном лицу побољша коришћење знања, квалитета производа или услуга, или повећа ефикасност пословних токова;

- маркетиншка иновација, као примена нове маркетиншке методе, укључујући значајне промене у дизајну производа, паковању, пласману и промоцији производа и наплаћивању производа;

5) субјекат иновационе делатности јесте правно или физичко лице које обавља иновациону делатност, укључујући и правна лица основана ради пружања услуга у области иновационе делатности;

6) регистровани субјекат иновационе делатности__јесте субјекат иновационе делатности уписан у регистар иновационе делатности, у складу са овим законом;

7) носилац реализације иновационе активности јесте правно или физичко лице које обједињује и координира иновационе активности суфинансиране средствима буџета Републике Србије;

8) иновациони пројекат јесте документ којим се предлаже начин реализације програма иновационе делатности, а који за резултат има стварање нових производа, технологија, процеса и услуга или значајну измену постојећих у складу са потребама тржишта;

9) развојни пројекат јесте документ којим се предлаже начин реализације програма иновационе делатности, а који обједињује примењена и развојна истраживања у одређеној научној и технолошкој области;

10) иновациона инфраструктура јесте окружење створено у области информacionих и комуникационих технологија, техничко-технолошког опремања, физичке инфраструктуре (просторне, транспортне, интернет и интранет), као и инфраструктуре знања (ресурси научноистраживачких организација и други образовни и консалтинг ресурси), које је у функцији покретача реструктурирања пословног сектора и умрежавања субјеката иновационе делатности из академског сектора и сектора привреде;

11) технопредузетништво јесте делатност која обухвата знања, вештине и способности усмерене на покретање, организовање, развој и иновирање технолошких процеса, са основним циљем стварања новог тржишта и остваривања добити;

12) новоосновано привредно друштво јесте привредно друштво од чијег оснивања, до момента подношења захтева за финансирање средствима буџета Републике Србије, у складу са законом, није прошло више од две године.”

Члан 2.

Наслов изнад члана 3. и члан 3. мењају се и гласе:

„Иновациона политика

Члан 3.

Иновациона политика је постављање циљева и обезбеђење системских услова за стварање, развој и примену иновација.

Иновациону политику, као стратешки документ, утврђује Влада за период од пет година, на предлог министарства надлежног за иновациону делатност, а у складу са ресурсима, ограничењима и тежњама у технолошком развоју државе.”

Члан 3.

Наслов изнад члана 4. брише се, а члан 4. мења се и гласи:

„Члан 4.

Иновациона политика реализује се путем програма иновационе делатности, у складу са овим законом.

У складу са приоритетима дефинисаним у иновационој политици, министарство надлежно за иновациону делатност обезбеђује услове и прати

реализацију програма иновационе делатности и по потреби предлаже Влади мере за отклањање уочених проблема.”

Члан 4.

Наслов изнад члана 5. брише се, а члан 5. мења се и гласи:

„У обављању иновационе делатности, као и коришћењу подстицајних мера, приватни и јавни сектор су равноправни.”

Члан 5.

Наслов изнад члана 6. и члан 6. мењају се и гласе:

„Министарство надлежно за иновациону делатност

Члан 6.

Министарство надлежно за научноистраживачку делатност и технолошки развој (у даљем тексту: Министарство) одговорно је за утврђивање и реализацију иновационе политике, подстицање технопредузетништва, трансфера знања и технологија у привреду, развој и унапређење иновационог система у Републици Србији и прописе у области заштите и промета права интелектуалне својине.”

Члан 6.

Наслов изнад члана 7. брише се, а члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Министарство:

- 1) сарађује са другим министарствима с циљем подстицања развоја укупних иновационих капацитета у Републици Србији;
- 2) предлаже Влади политику у области иновационе делатности и програме иновационе делатности;
- 3) прати реализацију постојећих активности у иновационој делатности, и предлаже програме у складу са развојним потенцијалом Републике Србије; доноси акт о начину реализације и финансирања програма иновационе делатности у складу са развојним потенцијалом Републике Србије, акт о условима конкурсања, критеријумима за избор реализатора и условима под којима се програми иновационе делатности реализују и финансирају, врши расподелу средстава буџета Републике Србије за њихово финансирање и контролише њихово наменско коришћење, у складу са овим законом;
- 4) реализује јавне позиве за финансирање иновационе делатности, у складу са законом;
- 5) остварује међународну сарадњу и стара се о укључивању носилаца иновационе делатности у европски и међународни иновациони простор, у складу са законом;
- 6) подноси Влади најмање једном годишње извештај о стању и резултатима иновационе делатности у Републици Србији.”

Члан 7.

Члан 8. мења се и гласи:

„Члан 8.

Министар надлежан за иновациону делатност (у даљем тексту: министар) образује Комисију за праћење развоја и комерцијалне експлоатације иновација (у даљем тексту: Комисија).

Комисија:

- 1) припрема експертске анализе у области иновационе делатности;
- 2) анализира инострану праксу у овој области;
- 3) иницира измене важећих закона и осталих прописа у овој области, с циљем подстицања иновационе делатности.

Комисија доноси пословник о свом раду.”

Члан 8.

Наслов изнад члана 9. брише се, а члан 9. мења се и гласи:

„Члан 9.

Министар може образовати посебна тела за праћење и подстицање иновационе делатности у посебним областима и привредним гранама, ради координирања рада, остваривања заједничких интереса, набавке и коришћења неопходне опреме, простора и стручних публикација, а посебно неговања стручне критике и вредновања сопственог иновационог стваралаштва.”

Члан 9.

Члан 10. мења се и гласи:

„Члан 10.

Министарство води електронску и јавно доступну базу података и евиденција о регистрованим субјектима иновационе делатности и иновационим и развојним пројектима и иновационим активностима којима се реализују програми иновационе делатности, у складу са овим законом.”

Члан 10.

У члану 11. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Министар прописује облик, садржај и начин вођења Регистра.”

Досадашњи став 2. који постаје став 3. мења се и гласи:

„Регистар је део електронске и јавно доступне базе података коју води Министарство, у складу са овим законом.”

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

Члан 11.

Наслов изнад члана 13. мења се и гласи:

„Технолошка привредна друштва”.

Члан 12.

У члану 13. став 1. речи: „високотехнолошким и средњетехнолошким” замењују се речју: „технолошким”.

Ст. 2, 3 и 4. мењају се и гласе:

„Као технолошка привредна друштва у Регистру се евидентирају она привредна друштва која примењују или развијају технологију као важну компоненту својих пословних активности, а баве се истраживањем и развојем, сопственим или нарученим код других привредних друштава, организација, установа или појединаца.

Министар прописује услове под којима привредно друштво из става 1. овог члана може бити евидентирано у Регистар, као и услове под којима се верификују улагања у истраживања и развој.

Субјекти из става 1. овог члана финансирају се средствима буџета Републике Србије, по посебном програму, у складу са овим законом.”

После става 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„Евиденција из става 1. овог члана је део електронске и јавно доступне базе података коју води Министарство, у складу са овим законом.”

Члан 13.

У члану 16. став 2. мења се и гласи:

„Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице може бити уписано у Регистар у својству развојно-производног центра, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 14.

Члан 18. мења се и гласи:

„Члан 18.

Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице може бити уписано у Регистар у својству иновационог центра, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 15.

У члану 19. став 2. се мења и гласи:

„Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице може бити уписано у регистар у својству иновационог центра, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 16.

У члану 20. став 1. додају се тач. 3) и 4) које гласе:

„3) организација за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије;

4) центар за трансфер технологија.”

Члан 17.

У члану 21. став 1. речи: „или иновационим организацијама” бришу се.

Став 3. мења се и гласи:

„Сви субјекти који користе услуге пословно-технолошког инкубатора стичу статус станара пословно-технолошког инкубатора.”

Члан 18.

Члан 22. мења се и гласи:

„Члан 22.

Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице може бити уписано у Регистар у својству пословно-технолошког инкубатора, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 19.

У члану 23. став 2. речи: „или су повезани у научно-технолошки парк” замењују се речима: „научно-технолошког парка,”.

Члан 20.

Члан 24. мења се и гласи:

„Члан 24.

Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице може бити уписано у Регистар у својству научно-технолошког парка, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 21.

У члану 25. став 1. речи: „својим члановима” бришу се.

Члан 22.

После члана 25. додаје се наслов и чл. 25а и 25б који гласе:

„Организација за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије

Члан 25а

Организација за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије је привредно друштво основано искључиво ради обављања делатности подстицаја иновационих активности у приоритетним областима науке и технологије утврђеним стратешким документом.

Организација из става 1. овог члана подстиче иновационе активности првенствено кроз улагања у новооснована привредна друштва из приоритетних области из става 1. овог члана, која имају пословну идеју са потенцијалом да добит и раст обезбеде на основу комерцијалног успеха иновације и која развијају, производе или продају иновативне производе, процесе и услуге са високим учешћем научних знања и нових технологија.

Члан 25б

Делатност подстицаја иновационих активности организација из члана 25а овог закона може обављати само у правној форми друштва с ограниченом одговорношћу и на основу сагласности Министарства, у складу са законом.

Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којим правно лице може бити уписано у Регистар у својству организације за подстицај иновационих активности у приоритетној области науке и технологије, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 23.

После члана 25б додају се наслов и члан 25в који гласе:

„Центар за трансфер технологија

Члан 25в

Центар за трансфер технологија је привредно друштво основано искључиво ради обављања делатности трансфера технологија ради примене технолошких иновација, што обухвата нарочито трагање за идејама и партнерима за трансфер технологија, процену комерцијалног потенцијала трансфера, подстицаје за реализацију и комерцијализацију трансфера технологија и помоћ у заштити интелектуалне својине технолошким привредним друштвима која развијају, производе и продају иновативне производе, процесе и услуге са високим нивоом know-how и нових технологија.

Министар прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којим правно лице може бити уписано у Регистар у својству центра за трансфер технологија, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра.”

Члан 24.

У члану 26. речи: „из чл. 15. и 20. овог закона” замењују се речима: „из чл. 12. и 16. овог закона”.

Члан 25.

У члану 27. став 1. реч: „текућу” замењује се речју: „наредну”.

Члан 26.

Наслов изнад члана 28. мења се и гласи:

„Иновациони и развојни пројекти”.

У члану 28. став 1. мења се и гласи:

„Реализација програма из члана 27. овог закона врши се путем иновационих и развојних пројеката. ”

У ставу 2. после речи: иновационих” додају се речи: „и развојних”.

У ставу 3. после речи: „једне ” додаје се запета и речи: „а развојни до две”.

Члан 27.

У члану 29. тачка 1) после речи: „ иновационим” додају се речи: „и развојним”.

У тачки 2) после речи: „иновационих” додају се речи: „и развојних”.

У тачки 3) после речи: „иновационим” додају се речи: „и развојним”.

Члан 28.

У члану 30. став 1. мења се и гласи:

„Министарство у Регистру води евиденцију иновационих и развојних пројеката, која је део електронске и јавно доступне базе података коју води Министарство, у складу са овим законом.”

Члан 29.

У члану 31. став 1. после речи: „иновационих” додају се речи: „и развојних”.

У ставу 2. после речи: „иновационих” додају се речи: „и развојних”.

У ставу 3. реч: „три” замењује се речју: „четири”.

Члан 30.

Наслов изнад члана 32. и чл. 32. и 33. мењају се и гласе:

„Va Права интелектуалне својине над резултатима иновационих и развојних пројеката

Члан 32.

Интелектуална својина (проналазак, индустријски дизајн, топографија интегрисаних кола) која настане у току реализације иновационог и развојног пројекта који се финансира и средствима буџета Републике Србије припада организацији у којој је интелектуална својина настала.

Организација из става 1. овог члана има право на заштиту проналаска (право на стицање патента и малог патента), индустријског дизајна и топографије интегрисаних кола.

Проналазач, аутор дизајна и аутор топографије интегрисаних кола имају право да у том својству буду наведени у пријави за признање патента, малог патента, индустријског дизајна и топографије интегрисаних кола, као и у списима, регистрима, исправама и другим публикацијама.

Уколико је патент или мали патент економски искоришћаван, проналазач из става 3. овог члана има право на накнаду у износу од најмање 50% добити коју је организација из става 2. овог члана остварила искоришћавањем патента, односно малог патента.

Када је више учесника у пројекту, односно више проналазача створило проналазак, учешће у добити утврђују зависно од њиховог појединачног доприноса стварању проналаска.

Члан 33.

Трошкове стицања и одржавања права из члана 32. став 2. овог закона може да суфинансира Министарство на основу посебне одлуке.”

Члан 31.

После члана 33. додају се чл. 33а, 33б и 33в који гласе:

„Члан 33а

Организација која је суфинансирала реализацију иновационог и развојног пројекта има право да користи интелектуалну својину из члана 32. став 1. овог закона.

Члан 33б

Носилац реализације иновационе активности и лице одређено за руководиоца пројекта који се финансира средствима из буџета Републике Србије предузимају мере испитивања потенцијалне новости производа и поступака до којих дође у току реализације пројекта у односу на постојеће стање технологије и у случају позитивног налаза старају се да у складу са чланом 32. став. 2. такви производи или поступци буду заштићени патентом или малим патентом у Републици Србији. О поднетим домаћим, односно међународним пријавама патената или малих патената и о стеченим правима дужни су да без одлагања обавесте Министарство.

Члан 33в

Сваки учесник у пројекту који створи проналазак дужан је да одмах по настанку проналаска организацији у којој је проналазак настао и лицу које је одређено за руководиоца пројекта поднесе писмени извештај којим их обавештава о проналаску.

Организација у којој је проналазак настао дужна је да, у року од 60 дана од дана пријема извештаја из става 1. овог члана, испита потенцијалну новост проналаска, могућност његовог економског искоришћавања и оправданост заштите проналаска патентом, односно малим патентом.

Рок из става 2. овог члана може се продужити у сагласности са проналазачем.

Ако организација у којој је проналазак настао у роковима из ст. 2. и 3. овог члана донесе одлуку да поднесе пријаву патента, односно малог патента, дужна је да о томе писмено обавести проналазача.

Учесник у пројекту који створи проналазак нема право да га објави, нити га на било који други начин учини доступним јавности, док организација у којој је проналазак настао не поднесе пријаву патента, односно малог патента.

Ако реализатор пројекта у роковима из ст. 2. и 3. овог члана не обавести проналазача да има намеру да поднесе пријаву патента, односно малог патента, или га обавести да не жели да поднесе такву пријаву, проналазач има право да поднесе пријаву патента, односно малог патента на своје име.”

Члан 32.

У члану 36. речи: „носиоцима иновационе делатности из члана 5. овог закона,” бришу се

Члан 33.

У члану 41. реч: „националне” брише се.

У тачки 2) после речи: „физичких лица” додају се запета и речи: „нарочито у областима науке и технологије које стратешки документи утврде као приоритетне”.

Члан 34.

У члану 42. став 2. брише се.

Члан 35.

У члану 43. став 2. мења се и гласи:

„Средства Фонда користе се за финансирање иновационе делатности, а нарочито за:

- 1) улагања у реализацију и пласман тржишно орјентисаних иновација новооснованих привредних субјеката;
- 2) подстицање иновативности у приоритетним областима науке и технологије;
- 3) остваривање делатности Фонда.”

У ставу 3. речи: „правна лица” замењују се речима: „и домаћа правна и физичка лица”.

Члан 36.

У члану 45. став 3. мења се и гласи:

„Управни одбор има пет чланова које чине: три представника Владе и два представника из реда запослених у Фонду.”

Став 5. мења се и гласи:

„Надзорни одбор има три члана које чине: два представника Владе и један представник Фонда.”

Члан 37.

У члану 46. став 3. после речи: „и начин пословања Фонда,” додају се речи: „начин предлагања представника запослених у органе Фонда,”

Члан 38.

У члану 47. став 4. брише се.

Члан 39.

У члану 55. после става 1. додају се нови ст. 2. и 3. који гласе:

„Влада може, на предлог министра, до именовања директора Фонда, да именује вршиоца дужности.

Влада може, на предлог министра, да именује представнике Фонда у првом сазиву органа управљања Фонда, до испуњења услова за њихово предлагање у складу са статутом Фонда.”

Члан 40.

У чл. 26, 34, наслову изнад члана 35. и члану 35, 36. и 52. реч: „Република” замењује се речима: „Република Србија” у одговарајућем падежу.

Члан 41.

Реализација и финансирање иновационих активности започетих по одредбама Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 110/05), окончаће се у складу са одредбама тог закона.

До доношења одговарајућих прописа на основу овог закона, примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о иновационој делатности („Службени гласник РС”, број 110/05), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 42.

Овлашћује се Законодавни одбор Народне скупштине да утврди пречишћен текст Закона о иновационој делатности.

Члан 43.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама закона о иновационој делатности садржан је у члану 97. став 1. тачка 12. Устава Републике Србије, којим је дато овлашћење Републици да уређује и обезбеђује развој Републике Србије, политику и мере за подстицање равномерног развоја појединих делова Републике Србије, укључујући и развој недовољно развијених подручја, организацију и коришћење простора, научно-технолошки развој, као и тачки 17. којом се Република овлашћује да уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику, у складу с Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Материја иновационе делатности је по први пут у Србији уређена системским законом крајем 2005. године. Тај Закон о иновационој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05- у даљем тексту: Закон), дефинише природу иновационих активности, пројекте кроз које се те активности реализују, организациону структура носилаца иновационе делатности. Кроз неколико подзаконских аката уређен је поступак и механизми у којима су се, кроз три годишња циклуса, реализовали годишњи програми иновационе делатности које утврђује Влада. Наведени период ефективне примене, омогућио је да се кроз искуства у пракси уоче сви недостајући механизми, али и сегменти закона који крутим решењима или пререгулацијом ове, по природи променљиве материје, отежавају или онемогућавају да се суфинансирање буџетским средствима иновационих активности регистрованих субјеката иновационе делатности врши на начин који ће, с једне стране, представљати одлучан и непосредан подстицај стварању тржишно потврђених иновативних роба и услуга, а с друге стране, посредно утицати и унапредити општу климу у којој иновативни рад и иновативни ресурси, пре свега људски, представљају реалан и поуздан генератор развоја свих других домаћих привредних потенцијала.

Измене и допуне Закона се односе на оне његове делове у односу на које су се, у току трогодишње примене, испољили недостаци. Изменама и допунама Закона отклањају се ти недостаци, а на начин који омогућује: успостављање функционалне веза приоритета утврђених петогодишњом иновационом политиком, са реализацијом годишњих програма иновационе делатности; уношење појмовника специфичних категорија иновационог система, који доприноси поузданој примени свих одредби; ефикаснију примену механизма подстицаја на постојеће ресурсе, уз појашњење структуре и спецификацију мреже субјеката иновационих активности; измену и допуну одредби којима се уређује Фонд за иновациону делатност, тако да се и организационо и функционално омогућава ефикасно и непосредно усмерење његове делатности на подстицај иновативних активности у односу на новосноване привредне субјекте, као и у приоритетним областима науке и технологије, а и да би се уклониле уопштене одреднице о делатности Фонда, односно оне које значе преклапање са пословима министарства надлежног за иновациону делатност; отклањање одредби које немају потребну општост иманентну законском акту (већ садрже мерила и критеријуме који правотехнички и суштински припадају подзаконским актима), као и одредбе које су нефункционалне, уопштене или ван логичног контекста законског система.

Изменама и допунама Закона врши се детаљније уређење области права интелектуалне својине, нарочито с обзиром на надлежности

министарства за научноистраживачку делатност и технолошки развој установљене законом о министарствима које, поред послова који се односе на утврђивање и реализацију иновационе политике, подстицање технопредузетништва, трансфера знања и технологија у привреди, развој и унапређење иновационог система у Републици Србији, обухватају и надлежност овог министарства у односу на прописе у области заштите и промета права интелектуалне својине.

Измене и допуне Закона обезбеђују претпоставку да се непосредно допринесе остварењу пројекција и настојања у односу на област иновационих активности везаних за садржину „Политике сарадње” из члана 112. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица (ССП), односно за садржину поглавља 3.25. (у одредницама 3.25. 1.1. „Стање” и 3.25.1.1.1. „Законодавни оквир”) Националног програма за интеграцију у Европску унију (НПИ). Одредбама измена и допуна проширују се капацитети који ће допринети развоју иновативног друштва и основне иновативне инфраструктуре за брз и одржив развој и стварању иновативног система који обједињује образовање, научна и развојна истраживања и развој и рад иновативних предузећа. омогућује и реализацију трансфера знања у привреду и друштво, развој технолошких иновација у индустрији, као и развој и рад нових иновативних предузећа. Изменама и допунама Закона стварају се претпоставке за базу иновативног ланца који ће успоставити статешки документ развоја иновативног друштва у Србији, а који треба да подстакне заинтересованост привреде за увођење нових технологија и стварање услова за развој и производњу производа са међународном конкурентношћу.

Измене и допуне Закона непосредно омогућују оба начина увођење нових технологија предвиђена наведеним одредницама ССП и НПИ. Први начин - улагање у иновације које би биле реализоване заменом технологија у малим и средњим предузећима, омогућује се нпр. одредба члана 12. успоставља једноставан и флексибилан механизам финансирања буџетским средствима технолошких привредних друштава свих степена развијености, а одредбе чл. 22-23. омогућавају и други начин увођења нових технологија, а то посредством улагања у људско знање о новим технологијама (нанотехнологија, информационе технологије, биотехнологије, геномика и технологије које користе обновљиве изворе енергије), као и креативни истраживачки и високостручни рад као извор иновативних решења.

Изменама и допунама Закона уважене су и инкорпорисане и сугестије дате од стране тима и експерата Светске банке, и то како опште (нпр. да иновациона политика и пракса буду у функцији економског раста кроз подршку приватног иновативног сектора који ће најбоље препознати тржишну примењивост пројекта; да у нашој транзиционој економији држава буде, кроз сажету, јасну и подстицајну легислативу, главни промотер тржишно примењиве иновације; да легислатива одрази динамичну природу иновационе активности; да се детаљни критеријуми и дефиниције изместе у подзаконске акте), тако и појединачне (нпр. увести појмовник иновационе делатности; нагласити елемент тржишта који одваја инвенцију од иновације; отклонити категоризацију на основу дефинисања високо/ниско/средњетехнолошка привредна друштва и унети општи појам технолошког привредног друштва, те једноставне механизме за њихово финансирање; проширити врсте организационих облика организација за подршку, јер „што је држава мање развијена, посредници могу више помоћи”).

Предложене измене и допуне Закона су инкорпорисале и велики део захтева и иницијатива свих структура које су, непосредно или посредно биле укључене у Законом већ успостављени систем регулацисања области иновационе

делатности – од субјеката иновационе и научноистраживачке делатности, преко носилаца технолошког развоја и представника струковних удружења и асоцијација, до представника привреде, регистрованих иноватора, носилаца патентних права и предузетника.

Очекивани ефекти усвајања измена и допуна су да ће оне, и по садржини и у обиму, омогућити: функционалну везу аката којима се остварују приоритети утврђени иновационом политиком Владе са динамиком реализације годишњих програма иновационе делатности и периодом реализације иновационих и развојних пројеката; успостављање оквира у коме се остваривање, заштита и промет права интелектуалне својине, и у току припреме и у току реализације иновационих и развојних пројеката, одвија на поузданим и подстицајним основама; примену закона у светлу појашњених специфичних категорија иновационе делатности; кроз категорију развојних пројеката успоставити основ за ефективну подршку развојним иновационим активностима оних субјеката иновационе делатности који су у најнепосреднијој вези са секторима у којима се остварује примена иновативних производа и услуга; подстицај структури иновационих организација у приоритетним областима науке и технологије, чије успостављање ће значити непосредну везу иновационих и развојних активности са стратешким приоритетима у основним и примењеним истраживањима; растерећење законског текста од дела нејасних и нефункционалних, или одредби које су и правно-технички и функционално подзаконске; имплементацију стратешких националних приоритета који су у вези са научним и технолошким развојем. Примена измењених и допуњених одредби омогућиће и тешње партнерство са привредом, и са међународним организацијама, али и пуну координацију са другим министарствима, кроз дефинисање посебних програма иновационе делатности.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредба члана 1. Закона о изменама и допунама Закона о иновационој делатности (у даљем тексту: Измене и допуне Закона), садржи појмовник специфичних категорија иновационог система, а које су и у непосредној функцији појашњења, разумевања и примене посредством подзаконских аката који ће те појмове операционализовати. Тај појмовник садржи дефиниције у упоредним системима већ општеприхваћених појмова (нпр. инвенција, иновација, врсте иновација), али и одређења синтагми које су у најнепосреднијој функцији примене (нпр. субјекат иновационе делатности; регистровани субјекат иновационе делатности; носилац реализације иновационе активности).

Одредбама чл. 2-3. и 25-26. дефинише се садржина стратешког документа и успоставља веза приоритета утврђених иновационом политиком, са садржином и начином реализације годишњих програма иновационе делатности путем иновационих и развојних пројеката. Наведене одредбе усклађују и периоде, односно динамику доношења иновационе политике и годишњих програма рада, са периодима реализације иновационих и развојних пројеката који се финансирају буџетским средствима.

Одредбе чл. 5-6. усклађују дефиницију министарства надлежног за иновациону делатност са релевантним делом описа надлежности министарства за научноистраживачку делатност и технолошки развој по прописима о министарствима.

Одредбама чл. 7-8. врши се пренумерација одредби неопходна због успостављања унутрашње логике са извршеним изменама и допунама.

Отклањање нефункционалних норми које су непотребно оптерећивале законски текст врши се посредством неколико одредби. Таква је нпр. одредба члана 4. која уклања одредбу члана 5. Закона којом се утврђивао појам носиоца иновационе делатности, али у дефиницији која представља неселективни збир организационих облика установљених по различитим критеријумима класификације. Та одредба не само да нема функционалну улогу у Закону, нити доприноси његовом разумевању, већ уноси конфузију и нејасност. Са истог разлога члан 32. Измена и допуна предвиђа брисање дела одредбе члана 36. Закона који укључује такву нејасну категорију у функцију финансирања средствима буџета, а то на начин који је у супротности са чланом 11. истог закона. Истовремено, одредбом члана 1. став 3. тачка 7) Измена и допуна, у појмовник је унета категорија „носилац реализације иновативне активности”, која је дефиниција, и по садржини и по месту, у корелацији са основном функцијом правног или физичког лица које координира иновационе активности суфинансиране средствима буџета Републике Србије.

Одредба члана 31. додаје чл. 30-33в и издваја их у посебан одељак: „Ва Права интелектуалне својине у реализацији иновационих и развојних пројеката” којим се материја остваривања, заштите и промета права интелектуалне својине која настане у току реализације иновационих и развојних пројеката, уређује на начин усаглашен са најбољом праксом земаља ЕУ, односно искуствима агенција специјализованих за област регулације и заштите права интелектуалне својине.

Надлежности министарства за иновациону делатност у односу на вођење, упис и брисање субјеката и иновационих активности финансираних средствима буџета Републике Србије у Регистар иновационе делатности допуњене су одредбама чл. 9, 10, и 12. на начин који обезбеђује да сви подаци које се евидентирају у вези и поводом примене Закона буду део електронске и јавно доступне базе података које води то министарство. Наведеним допунама реализоване су и обавезе преузете у оквиру сугестија и препорука датих у процесу текућег Програма свеобухватне реформе прописа.

Кроз појмовник одредбе члана 1. уводи се, а затим у све релевантне делове (чл. 26-31.) укључује категорија развојних пројеката којима се програми иновационе делатности реализују на начин који обједињује примењена и развојна истраживања у одређеној научној и технолошкој области. Кроз финансирање развојних пројеката средствима буџета Републике Србије, успоставља се могућност ефективне подршке иновационим активностима оних субјеката иновационе делатности који су у најнепосреднијој вези са секторима у којима се остварује примена иновативних производа и услуга, а који су у координацији са примењеним и развојним истраживањима у одређеној научној и технолошкој области. Наведеним одредбама додатно подстиче сарадњу свих субјеката у реализацији технолошки напредне и тржишно примењиве иновације.

Одредба члана 12. отклања услове за категоризацију на високо/ниско/средње технолошка привредна друштва (и то на основу расхода, а не прихода), категорије неуподобљене степену развијености српске привреде, а и непримењиве у европским стандардима. Уноси се општи појам технолошког привредног друштва, имплицирајући могућност да мала и средња предузећа са заступљеним технопредузетничким потенцијалима буду, кроз једноставне и примерене механизме, укључена у финансирање средствима буџета Републике Србије. Таквом изменом и допуном, омогућује да се технолошка привредна друштва, уписом у евиденције Регистра, квалификују за учешће у средствима буџета Републике Србије, по посебном програму.

Одредбама чл. 6, 13, 15, 22, 23 и 28. обезбеђује се да министар једним подзаконским актом прописује услове у погледу потребних програмских, просторних и стручних капацитета под којима правно лице стиче својство субјекта иновационе делатности, као и у погледу услова под којима се брише из Регистра, што чини да такав акт обухвата сва правна и физичка лица која се уписују у својству регистрованог субјекта иновационе делатности. Уједно, тим одредбама се отклањају они делови одредби Закона који су за сваки иновациони организациони облик садржавали таксативно набројана мерила и критеријуме, која правнотехнички и суштински припадају подзаконском акту.

Изменама и допунама које садрже одредбе чл. 22. и 23. проширује се мрежа организација за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности, тако да се структура иновационих субјеката допуњује са два нова облика: организацијама за подстицај иновационих активности у приоритетним областима науке и технологије и центрима за трансфер технологија, чије оснивање ће значити да је успостављена непосредна веза ефективних иновационих и развојних активности са стратешким приоритетима у основним и примењеним истраживањима.

Одредбама чл.17-19. мењају се и допуњују одредбе које уређују статус корисника услуга пословно-технолошког инкубатора и научно-технолошког парка, те отклањају непрецизни термини који су нејасно указивали на неку другу врсту повезаности са тим организационим облицима, а која „повезаност” није ни у функцији (су)оснивача, ни у функцији корисника услуга тог субјекта иновационе делатности.

Одредбе чл. 34-40. предвиђају допуне и измене којима се, с једне стране, уклањају уопштене одреднице о делатности Фонда, односно оне које значе преклапање са пословима министарства, а с друге стране, врше допуне у односу на организациону и функционалну структуру Фонда, да би се омогућило ефикасно и непосредно усмерење његових активности првенствено на подстицај иновативних активности у односу на новосноване привредне субјекте, односно у приоритетним областима науке и технологије. Одредбом члана 41. уређују се механизми којима се омогућује именовање вршиоца дужности директора и именовање првог сазива органа управљања Фонда, како би се успоставило ефективно функционисање Фонда до испуњења услова за поступак у складу са статутом Фонда.

Одредбе садржане у члану 42. уређују окончање започетих иновационих пројеката и активности под условима под којима је њихова реализација одобрена, као и услове примене подзаконских аката донетих на основу закона који се мења и допуњује.

IV. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење Закона о изменама и допунама Закона о иновационој делатности обезбеђују се у буџету Републике Србије, са раздела министарства надлежног за иновациону делатност.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење Закона о изменама и допунама Закона о иновационој делатности у хитном поступку су у околностима што се тим законом уређују питања и односи од којих зависи спровођење и реализација обавеза које произилазе из Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије у периоду 2010-2015. године, а које није могуће извршити без обезбеђења системских услова за стварање, развој и примену иновација доношењем одговарајућег стратешког документа из области иновационе

делатности, како би се обезбедио циклус финансирања и утврдили програми иновационе делатности у складу са ресурсима и под условима и по динамици који су пројектовани кредитним аранжманом зајма од Европске инвестиционе банке за Пројекат истраживање и развој у јавном сектору чије одобрење се очекује у марту 2010. године.

Недоношење овог закона по хитном поступку могло би да проузрокује штетне последице по рад министарства надлежног за иновациону делатност, не само као координатора система иновационе делатности Републике Србије, већ и овлашћеног да доношењем и применом одговарајућих подзаконских аката створи основу за законито располагање и контролу наменског трошења средстава буџета Републике Србије. Недоношење овог закона по хитном поступку могло би да проузрокује штетне последице и по рад организација које у својству регистрованих субјеката иновационе делатности треба да буду носиоци иновационих активности које ће се реализовати средствима наведеног зајма.